

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DRIEKONINGENAVOND

drama in drie bedrijven

door

Cyriel Buysse

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2006
Nr.992

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DRIEKONINGENAVOND* op te voeren moet de naam van auteur *CYRIEL BUYSSE* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONEN :

Rosten Tjeef
Jan
Julken
De Pastoor
De Buurman
Vrouw Cloet
De Buurvrouw
Zulma
Eerste Gendarme
Tweede Gendarme
Dorpelingen

Tussen eerste en tweede bedrijf vijf jaar tijdsruimte.

Voor de eerste maal opgevoerd
door de Multatuli-Kring
te Gent, op 15 december 1903.

EERSTE BEDRIJF

Een laag vertrek, slecht verlicht, dienende tot woonkamer en keuken. Links de haard. In de achtergrond een deur, rechts een tweede deur. In de rechterhoek de zoldertrap. Links tegen de achterwand, een oude Vlaamse klok en een eetkast. Op de kast een Lieve-Vrouwebeeld tussen vazen met gemaakte bloemen. In 't midden een vierkante tafel, waarop een brandende olielamp. Enkele stoelen. Alles ziet er somber en armoedig uit.

EERSTE TONEEL

Vrouw Cloet, De Buurvrouw.

Bij het opgaan van 't gordijn komt vrouw Cloet met een dampende rood-stenen papschotel van de haard en plaatst hem midden op de tafel. Dan gaat ze naar de kast en haalt er twee gele bikstenen borden, een roggebrood, een mes en twee houten lepels vandaan, die zij insgelijks op tafel komt schikken. (Stappen). Even blijft zij onbeweeglijk staan, met een der lepels nog in de hand, het angstig gezicht half gekeerd naar de deur in de achtergrond, waarachter men een dof geluid van voetstappen hoort naderen.

De Buurvrouw (duwt de deur half open en steekt omzichtig 't hoofd naar binnen. Sneeuwvlokken bedekken haar hoofd en schouders. Met gedempte en geheimzinnige stem.) Is 't er gien belet? (Terwijl de deur half open blijft, hoort men de wind loeien, en in de verte een onduidelijk geluid van zang – lied van Driekoningenavond – door de tonen van een harmonica begeleid.)

Vrouw Cloet (met een zucht van verlichting). Och Hier! Zijde gij doar nog! Och, gij hêt mij doen verschieten (drukt de hand op het hart en houdt zich met de andere aan tafel vast). 't Hee mij aan mijn herte gepakt. Moar kom binnen... komt al gauwe binnen en zet ou wat.

De Buurvrouw (komt binnen, sluit de deur. Schudt de sneeuw van haar kleren). Pouah! wat 'n were! Hondenwere! Vrouw Cloet. Jong, jong, gij hêt mij doen verschieten! Mijn bienen die schudden en beven d'r van. (Hijgt.) 'k 'n Kan d'r

hoast gien woord van spreken !... Moar zet ou toch... 't zal wel passeren... 'k ben toch hiel content da 'k ou zie.

De B u u r v r o u w (*huivert*). Brrr... (*gaat zitten ; spreekt langzaam*) Ge peisde zeker dat 't Cloet was, he !?

V r o u w C l o e t. Joa ik... want ou 'n verwachtige 'k nie mier.

De B u u r v r o u w. Moar 't kosten toch uek ou kinders zijn.

Ge moest gij ou zue schouw niet moaken ier da ge wist, wa da 't was.

V r o u w C l o e t. Joa, joa... 'k wist ik da hiel goed da 't mijn kinders nie en woaren... en toch verwacht 'k ulder ieder uegenblik. 'k Huer ik da subiet as ze 't zulder zijn die komen... 't Snieuwt nog altijd vuert, geluef 'k ?

De B u u r v r o u w (*schudt de laatste sneeuwvlokken van zich af*). Joa 't zulle... de stroate ligt hiel de gans wit, en as 't nie en woare van 't lawijt van de wind en 't zingen van de kinders g'en zoedt gij gien muizeken mier huere piepen. D'r ligt al ten minste 'nen halve voet snieuwe. De kinders die nog veur de deuren stoaan te zijngen zien d'r hiel de gans wit van, en de dutsen stoaan zuedanig te dudderen da z' er van blitten gelijk gietses. Als 'k noar hier kwam ben 'k de sandurms tegengekomen die op ulder nachtronde uitgijngen : ze zagen d'r precies uit lijk spueken onder ulder lange mantels... (*geheimzinnig*). Moar zeg : zoede gij peizen dat hij nog zal komen van den oavond ?

V r o u w C l o e t (*na een ogenblik gedrukt tobben*). Och hiere, 'k en weê 'k da niet, ne woar ? 't Es het altijd tussen vier en vijven da de dieë losgelaten worden die ulderen tijd uitgedoan hên. Bijgevolg os ze zij Cloet uek losgelaten hân en dat hij direct noar huis gekomen was zoedt hij hier al lang moeten zijn. Moar hên z'hem losgeloaten ? Dat es de kwestie ! Os hij gien verminderijng van straffe gekregen 'n heê, 'n zulle zij hem nie losgeloaten hên. Toe rond de zessen hê 'k hem verwacht, al bevend en schuddend lijk 'n riet. Nou voel ik mij weer 'n beetse geruster en 'k en gelueve niet dat hij vandoage nog zal komen. Moar, bij 't minste da' k heure, begin 'k toch iederen kier were van schouwte te schudden en te beven. 'k 'n Zal moar were veur 'n weke gerust zijn os dien ongelukkige zoaterdagoavond nog ne kier veurbij es.

De B u u r v r o u w (*schudt het hoofd*). Ik hê toch al dikkels op ou gepeisd die laatste doagen, en 'k hê mij toch al zue dikkels afgevraagd wa da 'k in ouwe ploatse zoe doen... moar 'k moe ou zeggen da 'k 't nie en wete. 't Es verschrikkelijk zulle ! Ne

meins zoe beter dued zijn ! Moar waarom hedde da nou toch uek gedoan !

Vrouw Cloet. Ha joa ? Woaromme ? Doar hedde gij schuen spreken over, omdade gij gelukkig zijt en niets te kort 'n hêt ! Moar 'k zoe wel ne kier wille weten wa dade gij zoedt gedoan hên as ge gien stik brued in ou huis mier en hêt, veur ou en veur ou kinders ?... Da es nou de vierde kier in drei joar da Cloet in 't kot zit, iederen kier veur vechten of pensejoagen. 't Es van den oavond precies tien maanden dat er hij de loatste kier naortoe gegoan es. Hawèl, wete gij wa da 'k nog hoa as hij wig was ? (*Ontkennend hoofdschudden van de buurvrouw*). Nog twee zakken eirdappels, ne zak meel, vier stikken buikschotel, en dertien fran vijfentseventig in geld. (*Kruist de armen op de borst*). Begin gij doar 'n kier mee ou dreien tien maanden van te leven ! En anders van niemand iets krijgen ! – G'hêt doar ulder buriel van weldoadigheid, die d'r toch es om d'oarme meinsen 't helpen, ne woar ? Zoede gij peinzen da 'k doar oeit ne cens van gekregen hê ? Niet dat ! (*knapt met de nagel van haar duim op haar voortanden*). We 'n stoan nie ingeschreven op ulder boeken, zeggen ze !... G' hêt doar al die rijke keirels : de burgemeester, de notaris, de twee dokteurs ; miende gij dat er wa van te krijgen es... Gienen cens, gien stikske brued : ' Hoadt ou beter gedregen, g'n zoedt in d'oarmoe nie zijn ! ' durven die vetlappen ou antwoorden ; precies lijk of da 't mijn schuld woare dat Cloet zulk ne vechter en pensejoager es !... En de paster 'n es gien zierken beter : die poait ou mee wa zoete woorden uit de catechissemus ; moar doar en wordè niet vet van, zulle... Hawèl, wat moest 'k anders doen ?... Rosten Tjeef wildege mij helpen en 'k hê 't ik aangenomen... Moar natuurlijk en deed hij da nie veur niet, en os hij gekomen es om d'r veuren te krijgen wat dat hij wildege, 'n hê 't ik hem nie keune riffezere. Al wa da 'k doen kost en wa da 'k uek gedoan hê, dat was van hem schuene te spreken dat hij toch veurzichtig zoe zijn. Moar 't es precies lijk of ge nie 'n sprak ; 't en es moar os de pap verbrand es, da ze weten wa da ze gedoan hên. En tons nog 'n kan 't ulder nie schillen.

De Buurvrouw. Joa, zwijg mij van 't mannevolk ! Da zijn sloebers. 't Es ulder al precies gelijk, wa dat er gebeurt, os ze zij moar ulder gedacht 'n hên ! Moar 't es nog 't irste van al os da gebeurt woar dat er ne keirel es lijk ouwe Cloet. 'k 'n Weet ik nie wa dade gij doar moet mee doen.

Vrouw Cloet. 'k 'n Weet ik 't uek niet ; en os ik doar begin op te peinzen voel ik mijn huedf droaien precies lijk of 'k zot zoe worden. 'k Weinse da 'k dued woare ! 'k Weinse da 'k in de Leie versmuerd lag ! Os de Leie doar veur mijn voeten lag, op 't uegenblik dat hij zal binne komen, 'k gelueve da 'k er in zoe sprijngen. 'k 'n Weet ik nie, wa dat er zal gebeuren : 'k peize dat hij mij dued zal schuppen, of mij duedsteken mee 'n mes, (*wijst naar het mes op de tafel*) doar, mee da mes da doar op toafel ligt ; lijk 'n virken die ze de kele afsnijen.

De Buurvrouw (*Kijkt verschrikt naar het mes*). Doe 't gij wig, jong ; doe 't gij wig !

Vrouw Cloet. Wa geeft da. Hij zal wat anders pakken. Hij zal mij de kop insloan mee ne stok, mee ne stoel, mee 'n koterijzer !

De Buurvrouw (*rikt*) Ha !... 't es wried... 't es wried ! Zoede gij peinzen dat hij d'r al wa van weet !

Vrouw Cloet. 'k 'n Kan ik doar niets van peizen, jong ; moar 'k vrieze van joa. Hij zal hij da toch wel oardig gevonden hên da 'k hem sedert verscheidene weken gien iene kier in 't kot nie mier bezocht 'n hê. En os hij toevallig in dien tussentijd ieman anders van 't durp gezien heê, ge keun gij toch wel peizen da z'hem doar zulle van gesproken hên.

De Buurvrouw (*geheimzinnig*). In ouw ploatse zoe 'k toch geprobeerd hên, van de kuiel kwijt te geroaken.

Vrouw Cloet. Ha !... ge zijt er wel mee os ge peist da 'k nie geprobeerd 'n hê ! 'k Hê 'k mee alles geprobeerd : mostoardtrelsels, zoavelblomme op dzenuiver, azijn en ziepluege, bedevooten, geloften en offranden, al wa da ge moar peizen 'n keunt... en alles vruchteloos. Zij moar zeker da z'er wel komen, die keirels die d'r veel beter noeit en zoên zijn.

De Buurvrouw. 'k Hê ik 'n wijf gekend, die da kwijt gerocht es mee heur de vijfde moand van de zoldertrap te loaten rollen.

Vrouw Cloet. Dat 'n hê 'k nie geprobeerd, moar 'k ben wel zeker dat 't toch niet en zoe g'holpen hên. Ne kier os da bij mij zue verre es, die goat da vuert. Zie ne kier wat al sloagen en oarmoe da 'k niet g'had 'n hê in den tijd dat 'k gruet ging van Zulma ! Hawèl z'es er zij toch gekomen, ne woar ?... Nic, nie, 't es gedoan mee mij. 'k Zit hier zue goed as dued op mijne stoel. (*Zij schreit*).

De buurvrouw (na een ogenblik stilzwijgen). En Rosten Tjeef... komt den dienen ou nog bezoeken ?

Vrouw Cloet. Moar joa, joa hij ! Wa kan hem da schillen zuelang os hij d'r van kan profeteren. Moar wete gij hoe slim dat hij es : vandoage 'n hê 'k hem nie gezien. Hij weet da Cloet zoe keunen thuiskomen en hij houdt hem uit de goaten.

Terwijl de beide vrouwen met elkander spreken hoort men vaag geluid van voetstappen, en dan de klagende tonen van een harmonica, die zingende kinderstemmen begeleidt. Zang.

Vrouw Cloet (staat ongeduldig op). Al were die zangers !... Ze mienen zij da 'k ik de baronesse van 't kastiël ben, geluef ik ! (tot de buurvrouw). Da es nou al de zesde bende in min dan ure tijd en 'k hê al drei stuivers uitgedield ; moar 't es gedoan zulle ! 'k 'n Geve niets mier : (Roept dwars door de deur) Goa moar vuert. 'k 'n Geve nie mier (Het lied, even onderbroken, herneemt – Komt met nijdige spotlach weer in 't midden van de keuken) O ! wilde gulder nog 'n beetse blijven zingen, 't es mij uek goed. (Tot de buurvrouw, terwijl men het lied achter de deur aldoor blijft horen). Moar 'k 'n zal ik zue stom nie zijn van mijn loaste cenzen wig te geên aan vrendelijngen, binst da 'k mijn eigen jongens uit zende zingen om te goan scheuën. Zijn da nou manieren van doen, mee oarme meinsen ! Woarom en goan ze bij de rijke nie zingen ? Moar de rijke zijn te biestegierig ; da zijn ze en 't es altijd weer op den oarmen duvel zijne zak da ze komen kloppen. (Er wordt op de deur geklopt, Vrouw Cloet keert zich om). Joa, joa, klop moar, 'k huer ulder wel ! Moar 't es mij precies gelijk zulle, al smiet ge huel den boel omverre. (Er wordt harder geklopt. Vrouw Cloet vliegt naar de haard en grijpt de pook). Moar 'n kom verdomme in huis niet. of 'k sloa ulder de kop in ! (Het lied houdt even op).

De Buurvrouw. Tut ! tut ! tut ! 'n moakt ou doar nie kwoad in. (voelt in haar zak) Kijk, 'k hê hier nog drei cens. Geef z' ulder en da z' ons gerust loaten. (Er wordt opnieuw aan de deur geklopt en het zingen herneemt).

Vrouw Cloet (met een dreigend gebaar). Nien, ik ! 'k 'n Geve niets mier ! Os ge vuert blijft geven goan ze 't al aan mallekoar vertellen en g'en hêt giene menuut ruste mier.

De Buurvrouw (gaat naar de deur). Tut ! tut ! tut ! (opent de deur en steekt de hand buiten). Neem, doar zijn drei cens, en hoast ulder nou wig, zulle. (Het zingen houdt op midden in 't refrein en men hoort een dof gemompel van dankende stemmen).

En zeg sitoe aan d'andere dat er hier nie mier gegeven 'n wordt. (Opnieuw hoort men verdofd geluid van stemmen en de deur gaat dicht. Aftrekkend gezang en harmonicaspel.)

Vrouw Cloet. G'hêt ongelijk : ze verdienen 't niet.

De Buurvrouw (komt weer op haar plaats). Nou... ze zijn doarmee toch wig en we keunen nog 'n beetse klappen. (Schudt sneeuwvlokjes van haar mouw.) God van den hemel es da toch 'n were ! Zue, ge peis gij da Rosten Tjeef vandoage nie en durfde komen, hé ! Moar zeg ne kier : os Cloet nou thuiskomt en dat hij ziet wa dat er gebeurd es goade gij hem zeggen, dat 't van Rosten Tjeef es !

Vrouw Cloet (neerslachtig). Och Hiere, jong, 'k 'n wete 'k da niet. Ge meug gij mij woarachtig gelueven, da 'k da nie 'n wete. 'k 'n Wete 'k nie mier, wa da 'k zeggen zal, as da 'k 'n wete wa dat er zal gebeuren. Da zal allemoal van d'omstandigheden afhangen. Al wa da 'k wete es dat 't schrikkelijk zal zijn. Da 'k het nog duiken kost, dan zoe 'k ten minste nog tijd hen om d'r over te peizen. Moar da 'n es nie mier meugelijk, ne woar ? Van os hij mij ziet, weet hij alles.

De Buurvrouw. Nie, ge keunt 't nie mier duiken. 't Es wried. Hij zal ou dued sloan !... Ik zoe wigluepen. (Geluid van voetstappen buiten de deur).

Vrouw Cloet (keert zich angstig om). Och, hiere godheid... (eensklaps, gerustgesteld). Och god, nie ; 't zijn de kinders. 'k Herken ulder stappen ! (De deur gaat open, Zulma komt binnen, de sneeuw van haar kleren schuddend.

TWEEDE TONEEL

De vorigen, Zulma.

Vrouw Cloet (verbaasd tot Zulma). Wa es da nou. Zijde gij doar alliene dan ? Woar es Jan ?

Zulma (met steunende stem). 't Es wel al ten minste 'n ure, dat hij van mij wiggeluepen es, om mee andere zangers rond te goan. Goa gij van ouwe kant zaid' hij, ' zal 'k uek mijnen eigen wig goan ; op die maniere zulle we mier krijgen dan os we te goare blijven.

Vrouw Cloet (woedend). Ha ! die sloeber ! Ha ! die kuifel ! 'k Hê hem wel tien kiers gezeid dat hij bij ou moest blijven !

Maar waarom 'n zijde gij zelve bij hem nie gebleven, gij dwoaze kalle? Heê de sloeber ou ten minste 't geld gegeên?

Zulma (*schreiend*). Nie nien hij! 'k Hê 't hem wel gevraagd, moar hij 'n heê 't nie willen geên; hij zei da 'k 't zoe verliezen. 'k Hê ik tons geprobeerd om 't uit zijn zak t' hoalen moar hij heê mij sloagen gegeên en 'k ben wiggeluepen.

Vrouw Cloet. Verdomme!... en ge kom zonder ne cens noar huis (*Zij vliegt op Zulma af en geeft haar slagen. Zulma vlucht schreeuwend in een hoek.*)

De Buurvrouw. Ha! moar wa kan da schoap da nou toch helpen! Da en es toch heur schuld niet! Wa moe ze zij goan doen tegen azue ne keirel lijk Jan!

Vrouw Cloet. Wa da ze moe doen!... Heur weiren, verdomme! Bijten, scharnten en klauwen, os 't anders nie en goat. (*Tot Zulma, terwijl ze die heftig schudt*). Zue ge 'n hêt gij nou niets mee? Of ge steekt het misschien wig! Ala! kier ne kier se-biet ou zakken omme!

Zulma (*snikkend*). 'k Hê ik toch iets mee, moeder. (*Zij maakt haar zakken leeg en geeft het geld aan vrouw Cloet. Gaat dan, snikkend aan tafel vóór de papschotel zitten*).

Vrouw Cloet. Nou... iets... 't es wel de moeite weird. (*Minachtend tellend*). Dertig, tweeëndertig, viertig... ai te gare viertig cens, verdomme! En hoeveel hedde achtergehewe? Hoeveel hedde gestolen?

Zulma. Niets, moeder, giene cens, ge meug mij aftasten os ge mij nie 'n gelueft.

Vrouw Cloet (*minachtend, het geld aan de buurvrouw tonend*). Nondedzu! viertig cens! Da durven z'ou tegenwoordig meebrijngen! Es da nou nie om d'r van dued te vallen! Os me wulder in onze tijd op Dertienoavond gijngen zijngen, die brachten we dikkels, vijfve, zesse, zeve fran mee noar huis! Ge zoedt doar toch van craveren! (*Langzaam met nog snikkende keel, bedient Zulma zich van pap en begint te eten.*)

De Buurvrouw. Joa datte!... de meinsen zijn zue biestegierig geworden.

Zulma. Moeder!

Vrouw Cloet (*ruw*). Hawèl, wa es 't er?

Zulma. Moeder, 'k hê doar Rosten Tjeef gezien aan den hoek van de stroate en hij heê mij gevraagd of da voader al thuis was.

Vrouw Cloet. Goat 't hem aan?

Zulma. 'k 'n Weet ik nie, moeder; moar hij heê mij ne stui-

ver gegeên en d'r mij nog ienen beloofd os ik hem kwam zeggen da voader nog nie thuis en was... as voader wel thuis was 'n moest ik niets zeggen of vroagen. Hij stoat doar te wachten achter 't hoekhuis.

Vrouw Cloet. Hier zulde blijven ! En os Rosten Tjeef nie 'n durft noar hier komen zonder gewoarschouwd te zijn, dat hij noar al de gloeiende duvels van d'helle luept ! 'k Hê d'r verdomme genoeg van, van altijd veur de zot g'houden te worden. *(Buiten achter de deur, hoort men verdoofd geluid van voetstappen en dan harmonicaspel en zingende kinderstemmen)*

Het is vanavond
Driekoningenavond,
En 't is morgen
Driekoningendag ;
Enz., enz.

Vrouw Cloet *(opspringend)*. Alwerc. *(Schaterlacht)*. Verdomme, da es hier plezierig van den oavend. *(Wijst naar Zulma)*. Hier gejang en... welverdiende kletsen op heur smoel ! *(Wijst naar de deur)*. Doar muziek en zang ! Bravo jongens ! doe moar vuert ! en geneert ulder nie ! *(Barst opnieuw in een schaterlach uit en vliegt dan plotseling woedend naar de deur)*. Wacht ! wacht ! 'k zal ulder 'n beetsen helpen ! 'k Zal ulder cenzen goan geven, zie, mee huele pucten ! *(Rukt de deur open, strekt de hand uit in de duisternis, grijpt een der zangers vast en sleurt hem naar binnen, de arm opgeheven om te slaan. Blijft eensklaps stom en roerloos staan, in verwildering de knaap aanstarend)*.

DERDE TONEEL

De vorigen, Jan.

Vrouw Cloet. Gij ! gij !... Zijde gij dat ! *(stottert van woede)*. Zij... zij... zijde gij dat, die hier komt zijngen... die... die... die hier komt scheuen aan ons eigen deure ! Ge zendt ou zuster wig om hier te komen stelen, sloeber ! *(Zij slaat er op los en Jan huilt)*. Ge komt ou moeder bestelen in ploatse van heur t' helpen ! *(nieuwe slagen en geschreeuw ; de buurvrouw slaat van verbazing heur handen in elkaar en verschrikt houdt Zulma*

op met eten). Ge zijt 't gij mee ou bende die hier huel den avond geweest hêt! (*Schudt hem heftig*). Zeg sloeber, kuifel, hoe dikkeleds hedde geweest? Hoeveel geld hedde mij gestolen?

De Buurvrouw. Da goa nou toch te verre!

Jan (*huilend met vergeefse pogingen om te ontsnappen*). Loat mij los, gij! Loat mij los! 'k 'n Doe ik ou uek gien kwoad! Aie, aie, loat mij los, zeg ik ou!

Vrouw Cloet (*sleept Jan op de voorgrond*). Ik ou los loaten. Ik ou losloaten!... Ge zilt hier iest ou zakken uitijlen! Ge zilt mij hier iest al geên wa da g'hêt, tot de loaste cens. (*Zij voelt in zijn zakken, neemt er het geld uit en keert die om. Tast in de voering*). Ha! gie sloeber! Hier in de voerijngge zitten d'r uek nog! (*geeft hem een oorveeg; voelt in de rug*) En hier uek, verdomme! Ala, ou vest uit! Ou vest uit, zeg ik ou! (*rukt hem die met geweld af, voelt onderaan in de broekpijpen*). En hier uek! (*nieuwe oorvegen*). Doar, doar, doar, doe ou kloefen uit, kuifel!
Jan (*doet huilend zijn klompen uit*). Moar, 'k 'n hê ik niets mier: kijk liever.

Vrouw Cloet. Joa, ge doet, sloeber; 't klijnt, 't klijnt! D'r zitten d'r in ou keisen, kuifel. Doe z'uit; doe z'uit, zeg ik ou! (*heft dreigend de hand op*). Wilde ze verdomme uit doen! (*Sniikkend doet Jan zijn kousen uit; enkele centen rollen op de grond, Zulma gaat ook weer aan 't schreien - raapt het geld op.*) Ha, die lielijke deugniet! Es 't er nou al, dief? (*bevoeit hem weer*). Moe'k ou nou wurmnoakt stellen? Wil ik ou ve; omme kieren? (*strekt gebiedend de hand uit*). Ala! hoast ou nou noar den zolder zulle, zonder eten of drijnken! En morgen 't zelfde spel!

Jan (*wanhopig huilend*). 'k Hê honger! 'k Hê honger... 't Was om d'r mij een poar schoaverdijnen mee te kuepen!... 'k 'n hê sedert van den noene gien beetsen eten mier g'had. Geê mij 'n beetse pap mee ne roggemeiterham.

Vrouw Cloet (*spotlachend*). Schoaverdijnen! 'k Zal ou lieren schoaverdijnen!... Wacht 'n beetsen!... Zijde hoast wig, joa g'?

Jan (*vliegt naar de zoldertrap*). 'n Stikske brued, moeder, 'n stikske brued. 'k Hê toch zulk nen honger.

Vrouw Cloet (*neemt een snede brood van de tafel en gooit die hem na*). Doar es 'n stik brued!... en craveert er mee. (*Huilend neemt Jan het brood op en verdwijnt langs de trap*).

Vrouw Cloet (*met gevouwen armen tot de buurvrouw*). Ha-

wèl, es da ne nie om d'r roazend van te worden, verdomme ? ! *(neemt een stoel en slaat hem tegen de grond. Tot Zulma).* En wat zitte gij doar nog in ouwe pap te zieveren. Ala, uit mijn uegen, of 'k zoe ongeïukken doen. *(Zulma vliegt de zoldertrap op).* De Buurvrouw *(staat op).* 't Es woar : ne meins zoed er wa van krijgen !... Moar zeg ne kier, hoe loat es 't al ? *(kijkt op de klok).* Verdomme 't es al over halfnegen. Wa vliegt dien tijd toch om os ge begint te klappen. 'k Luepe wig zulle ! Os mijne man iest thuis es, krijg ik op mijn smoel ! *(Zij loopt naar de deur. Op 't ogenblik, dat ze die wil openen, verschijnt Rosten Tjeef op de drempel, schuchter naar binnen kijkend. Even schrikkend wijkt de buurvrouw een stap op zij.)*

VIERDE TONEEL

Vrouw Cloet, de Buurvrouw,
Rosten Tjeef.

Rosten Tjeef *(verlegen).* Goên oavend !... goên oavend !
De Buurvrouw. Goeien oavend !... da es 'n were, he ? Nog altijd woaien en snieuwen ?

Rosten Tjeef *(komt aarzelend met schuwe blikken rechts en links naar voren).* Nog altijd woaien en snieuwen... *(tot vrouw Cloet).* Goên oavend, goên oavend... gien belet ? 'k Weins ulder ne zoaligen Dertienoavend... zulle. Wille we te goare 'n dreupelken pakken ? *(haalt uit de binnenzak een jeneverfles te voorschijn).*

De Buurvrouw *(komt weer in 't midden van de keuken).* Lijk dat : 'n gloazeken 'n kan precies gien kwoad in zulk 'n luelijk were.

Vrouw Cloet *(tot Rosten Tjeef).* Hawèl... Kom moar binnen, ge 'n moet aan de deure nie blijve stoon duddereren ! *(bekijkt Rosten Tjeef spottend uitdagend).* Hé ! ge ziet er woarachtig uit lijk of ge schouw woart !

Rosten Tjeef. Bah 't en doet ! bah 't en doet ! bah 't 'n doet ! moar 't es zue kaud ! o, 't es zue kaud ! En uek, 'k peisde da 'k ulder misschien stuerde. 'k Hoa aan Zulmatje gevraagd of ze mij wilde komen zeggen of 't er soms gien belet 'n was, en 'k

en wist nie wa peizen omdat ze niet en kwam. *(tilt de fles op)*. Hedde gloazekens, kleine gloazekens ?

Vrouw Cloet *(gaat naar de kast, neemt er glaasjes uit en brengt die op tafel)*. Kijk, doar zijn d'r. *(spottend)*. Wil ik schijnken os ge te vele beeft ?

Rosten Tjeef *(vult bevend de glaasjes)*. G'hêt ongelijk van de zot mee mij 't hauen. Woarom doede da nou toch ? *(neemt een glasje en drinkt met vrouw Cloet en de buurvrouw)*. Ala, op ulder gezondheid ; wel bekome 't ulder ! *(kijkt om naar de deur, waarachter men de wind hoort loeien)*. Verdomme, da es toch 'n were ! 'k 'n Peize nie dat er nog veel meinsen langs de boane zijn. 'k Hê doar twee sandurms tegen gekomen die op ulder nachtronde uitgingen, 't was al da ge ze nog kost herkennen, zue wit as ze waren. Al wa dat ge nog ziet of huert in de stroate zijn een paar kinders die bevend van de kauwe veur de deuren stoan te zijngen.

Vrouw Cloet. Ge wil zeker zeggen da ge peist as da Cloet mee da slecht were van den oavend nie mier thuis en zal komen ? *(Rosten Tjeef maakt een gebaar van schrik)*. Es 't gien woar da ge da peist ?... Joa moar ge zoedt er keunen aan bedrogen zijn, zul-le. 't Kan gemakkelijk gebeuren dat da slecht were hem moar 'n beetse vertroagd 'n heê.

Rosten Tjeef. Ha moar schiêd er toch uit van azue te bab-belen ! *(wijst met schrik naar de buurvrouw die haar borreltje leeg drinkt)*. 't Es zotteproat da ge vertelt ! 't Es woarachtig zotteproat !

Vrouw Cloet. O ! ge moet gij niet schouw zijn ! Veur de buurvrouw en moeten w' ons niet generen. Peisde gij misschien da ze zij nie 'n weet wat dat er gebeurd es ? Peisde gij misschien da heul 't dorp da nie 'n weet ?

Rosten Tjeef *(hevig ontsteld)*. Moar ge wor gij huel de gans zot, geluef ik ! Keunde gij dan ouw eigen kwoad nie mier zwijgen ? Vertelde gij dan aan huel de weireld al wa dade gij weet ?

Vrouw Cloet *(barst in woede uit)*. Nou moar zeg ne kier, Tjeef, veur wie aanziede mij dan ! Ha, ge peis gij misschien da 'k aan Cloet nie zeggen 'n zal dade gij den doader zijt ! Ge peist da 'k mij zal loaten duedsloan zonder 'n woord te spreken, lafoard, woar da ge stoat !

De Buurvrouw. Ssut, ssut,... Zwijgt... in Godsnoame, zwijgt, 'n kijf niet ! Moakt dat de gebueren 't nie 'n hueren ! Ik image da wel weten, dat 'n geef niet : ik kan zwijgen. Moar 'n